

ΑΠΟΘΗΚΗ

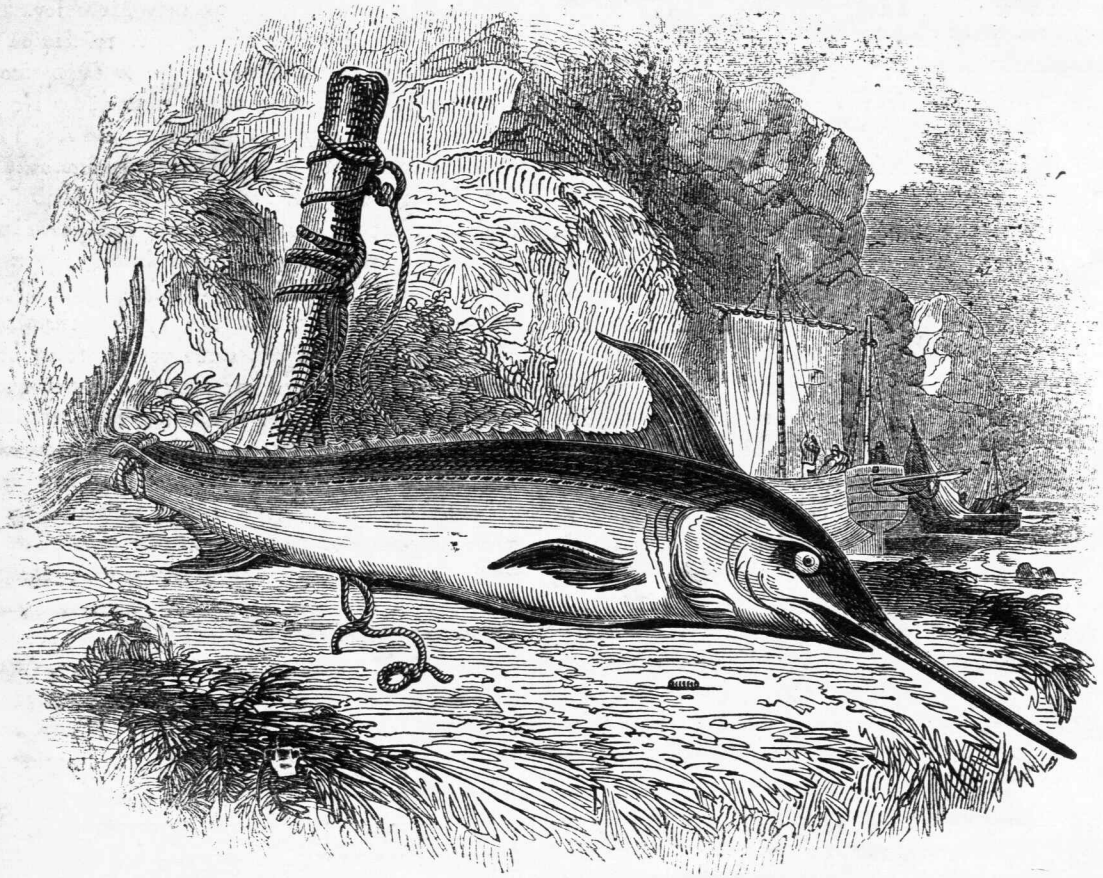
ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1841.]

[ΑΡΙΘ. 56.]

Ο ΞΙΦΙΑΣ.

ΟΛΑ σχεδὸν τὰ ἔθνη ὀνομάζουσι Ξιφίαν τὸν ἰχθύν τοῦτον διὰ τὸ μακρὸν ὀστῶδες ῥύγχος του. Γενικαὶ αὐτοῦ χαρακτῆρες, παρὰ τὸ ξιφοειδὲς ῥύγχος, εἶναι ἡ ἔλλειψις ὀδόντων, καὶ τὸ στρογγύλον καὶ ἀλεπίδωτον τοῦ σώματος. Τὰ δύο κυριώτερα εἶδη εἶναι, — ὁ κοινὸς Ξιφίας, καὶ ὁ πλατύπτερος Ξιφίας. Ὁ κοινὸς θεωρεῖται μὲν ὡς γέννημα τῆς Μεσογείου, ἀλλὰ κάποτε πλανᾶται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν, καὶ φαίνεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν κατ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς Βαλτικῆς, ὡς καὶ κατ' ὅλην τὴν Ἀφρικανὴν παραλίαν μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Ἐχει δὲ μακρὸν καὶ στρογγύλον σῶμα, μέγιστον πλησίον τῆς κεφαλῆς, βαθυμηδὸν δὲ ὀξυγόμενον πρὸς τὴν οὐράν. Τὸ γενικὸν χρῶμα εἶναι μελάγχροινον, κλίνον εἰς ἀρ-

γυροειδὲς λευκὸν ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ὑπογαστρίου. Κάποτε γίνεται μέγιστος ὁ ἰχθὺς οὗτος, ἀποκτῶν ἕως εἴκοσι ποδῶν μῆκος. Ἀναφέρεται εἰς, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ μόνη ἐξύγιζε τριάκοντα ὀκάδας, τὸ δὲ ῥύγχος εἶχε τριῶν ποδῶν μῆκος.

Ὁ Ξιφίας εἶναι δραστηριώτατος καὶ ἀδηφάγος. Τρώγει δὲ ἰχθὺς τῶν μικροτέρων εἰδῶν, τοὺς ὁποίους διατρύπᾳ καὶ φονεῖ μετ' ὅξυος του. Λέγεται ὅτι τρέφει ἰδιαιτέραν ἑχθραν κατὰ τοῦ θύνου, ὅστις ὁπόταν ἴδῃ αὐτὸν τρομάζει ἐπίσης, κατὰ τὸ πρόβατον εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ λύκου.

Μεγάλως ὑπολήπτονται τὸν ἰχθύν τοῦτον οἱ Σικελιώται, πληρόντες δι' αὐτὸν οἰανδήποτε τιμὴν ὅταν ᾖ ὁ καιρὸς του, τοῦτέστιν ἀπὸ Μαΐου μέχρι Αὐγού-

στου. Κατακόπτοντες δὲ ἀλατίζουν αὐτὸν διὰ μέλουσαν χρῆσιν. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐγένετο ἀρχαίως εἰς πόλιν ἐν τῷ Ταραντίνῳ Κόλπῳ, τοὺς Θουρίους, ὅθεν καὶ ὁ ἰχθύς ὠνομάσθη τόμος Θουρίνος. Ὁ Στράβων μᾶς ἀφῆκε περιγραφὴν τοῦ τρόπου*, καθ' ὃν οἱ ἀρχαῖοι συνελάμβανον τὸν ἰχθύν τοῦτον, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι ἡ μέθοδος ἦτον ἡ αὐτὴ ὁποία καὶ ἡ σημερινή. Ἀνθρώπος τις ἀναβαίνει εἰς βράχον, ὑπερκείμενον τῆς θαλάσσης, καὶ καθὼς ἀνακαλύψῃ τὸν ἰχθύν, εἰδοποιεῖ τὸ παρευρισκόμενον πλοῖαριον περὶ τῆς διευθύνσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβεν. Εἰς τῶν ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἀναβαίνει τότε εἰς τὸ κατάρτιον, καὶ ἀφοῦ ἴδῃ τὸν ξιφίαν, διευθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς κωπηλάτας. Εὐθὺς ὅταν ἀρκετὰ πλησιάσωσι, καταβαίνει ὁ ἐπὶ τοῦ καταρτίου, καὶ λαμβάνων εἰς τὴν χεῖρά του καμάκιον, μὲ σχοινίον ἐπισυνημμένον, ἐμπήγει αὐτὸ εἰς τὸν ἰχθύν, κάποτε ἐξ ἱκανοῦ διαστήματος. Ἀφοῦ δ' ἀποκάμῃ ὁ ξιφίας σπαρattόμενος καὶ ζητῶν νὰ ἐκφύγῃ, ὡς καὶ ἀπαυδήσῃ ἀπὸ τὴν πληγὴν του, πιάνεται καὶ σύρεται εἰς τὸ πλοῖαριον. Οἱ δεισιδαίμονες ἀλιεῖς τῆς Σικελίας ἔχουν ἐπωδὴν τινα, τὴν ὁποίαν νομίζουν διδραστηριωτάτην εἰς τὸ νὰ ἐφελκῇ τὸν ἰχθύν καὶ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐγγὺς τοῦ πλοιαρίου.

Ὁ Ξιφίας Πλατύπτερος ἔχει μορφὴν λεπτοτέραν καὶ κομψοτέραν τοῦ προηγουμένου, διακρίνεται δὲ καὶ ἀπὸ πλατύτατον ὀπίσθιον πτερύγιον, καὶ ἀπὸ μακρότατα ὀξέα θωρακικὰ παραρτήματα, διόλου λείποντα εἰς τὸν ἄλλον. Τὸ γενικὸν χρῶμα τοῦ ἰχθύος τούτου εἶναι ἀργυρογαλανωπὸν λευκὸν, ἐκτὸς ἐπὶ τῶν νώτων, τῆς κεφαλῆς, τῆς οὐρᾶς, καὶ τῶν πτερυγίων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν ζωντανὸν εἶναι βαθέως γαλανοῦ, ἐπὶ τὸ μελάνγχρονον κλίνοντος εἰς τὰ ἐξηραμμένα δείγματα. Εὐρίσκειται δὲ ὁ ἰχθύς οὗτος εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Βραζιλίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ προσέτι εἰς τὰ βόρεια πελάγη, ὅπου, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, μεγάλως ἐχθρεύεται τὰς φαλαίνας, διατρυπῶν αὐτάς μὲ τὸ φοβερόν ὄπλον του.

Ὁ πλοίαρχος μεγάλου Ἀγγλικοῦ караβίου, ταξειθεύοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, περιέγραψεν ἐκπληκτικὸν τι ἄλλ' ὅχι σπάνιον παράδειγμα τῆς δυνάμεως ἀτόμου τινὸς τοῦ πλατυπτέρου τούτου εἶδους· μὲ τὸ ξίφος αὐτοῦ διετρήθη τὸ πλοῖον εἰς τρόπον, ὥστε

* Τὸν ξιφίαν ὀνομάζει ὁ Στράβων καὶ γαλιώτας· ἰδοὺ δὲ ἡ τῆς ἀλώσεως αὐτῶν περιγραφή του.—« Σκοπὸς ἐφέστηκε κοινὸς τοῖς ὑφομοῦσιν ἐν δικώποις σκαφίδοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕναστον σκαφίδιον. Καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁ δ' ἐπὶ τῆς πρῶρας ἔστηκε δόρυ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεώτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἐξάλον τὸ ζῶον. Συνάφαντος δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἐπληξεν ἐκ χειρὸς, εἴτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ἐπιδορατίδος· ἀγκιστρῶδης τε γάρ ἐστι, καὶ χαλαρῶς ἐνήρμοσται τῷ δόρατι ἐπίτηδες, καλῶδιν δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχαλῶσι τῷ τρωθέντι, ὥς ἂν κάμῃ σφαδάζον, καὶ ὑποφεύγον· τότε δ' ἔλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, ἐὰν μὴ μέγα ᾖ τελείως τὸ σῶμα.»

σχεδὸν ὁλόκληρον ἐνεπήχθη μέχρι τῆς βάσεώς του· τὸ ζῶον ὁμῶς ἐφονεύθη ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τῆς συγκρούσεως. Εἶναι ἀληθῶς μέγα εὐτύχημα, ὅτι ὁ ἰχθύς ἐν γένει ἢ φονεύεται τοιοιτοτρόπως, ἢ ἐπὶ τέλους ἀποθνήσκει μὴ δυνάμενος ν' ἀποσύρῃ τὸ ὄπλον του· διότι, ἂν ἤμπορε νὰ κατορθῶναι τοῦτο, τὸ διατρυπώμενον πλοῖον ἤθελεν ἐξ ἀνάγκης καταποντίζεσθαι· καὶ τῶντι συνέβη ὥστε παλαιὰ ἡ ἀδύνατα πλοῖα νὰ κινδυνεύσωσι τὰ μέγιστα, ἢ καὶ νὰ χαθῶσι, κτυπηθέντα ὑπὸ ξιφίου. Εἰς τὸ προκείμενον παράδειγμα, τὸ ξύλον, μετὰ τοῦ ξίφους ἐμπεπηγμένου, ἐκόπη μὲ πρίονιον, εὐρίσκεται δὲ τῶρα εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν δύναμιν τοῦ ξιφίου νὰ διατρύχῃ πλοῖα· τοῦτο δὲ πολὺν χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν ὑπερβολῶν, αἵτινες τόσον πλεονάζουν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων φυσικοιστορικῶν. Τινὲς δὲ λουν ὅτι μὴ γνωρίζων ὁ Πλίνιος τὴν διαφορὰν τῶν εἰδῶν, ἀπέδωκεν εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν τὸ ἀληθεῖς μόνον περὶ τοῦ πλατυπτέρου εἶδους· ἀλλὰ σφάλλουν οἱ τοιοῦτοι, καθότι ἀμφοτέρω τὰ εἶδη ἔχουν ἐπίσης τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμιν. Ὁ ἱατρὸς Ἰερώνυμος Σμίδ, εἰς τὴν «Φυσικὴν αὐτοῦ Ἱστορίαν τῶν ἰχθύων τῆς Μασσακουσέτης, 1833», περιγράφει τὸν κοινὸν ξιφίαν ὡς συχνάζοντα εἰς ἐκείνην τὴν παραλίαν, ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης, ἥτις περιορίζει αὐτὸν εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ εἰς τὰ Ἀτλαντικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, καὶ διηγεῖται μάλιστα παραδείγματα διατρύψεως караβίων. «Ὅτι δ' ἐννοεῖ τὸ κοινὸν καὶ ὅχι τὸ πλατύπτερον εἶδος φαίνεται ἀναντιρρήτως ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς λεπτομεροῦς περιγραφῆς του. Ἀλλὰ μολονότι τὰ ἐπόμενα, ἡρανισμένα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ ἱατροῦ Σμίδ, ἐφαρμόζονται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἀληθεύουν ἐπίσης καὶ περὶ τοῦ πλατυπτέρου. Κατ' ἀλήθειαν, μόλις γνωρίζεται οἰαδήποτε διαφορὰ εἰς τὰς ἑξεις των.

«Ὁ ἰχθύς οὗτος,» παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς μας, «ἔχει ὑπερβολικὴν τινα ὀξύθυμίαν, καὶ διὰ τοῦτο φαίνεται πάντοτε εἰς κινδυνώδεις καὶ φοβερὰς δυσκολίας ἐμπεριπεπλεγμένος. Εἶναι ἀδηνάργος, καὶ ὁμῶς χωρὶς ὀδόντας· μολονότι δὲ διάγει ὡς ὁ τῆς ἀβύσσου περιπλανώμενος ἥρως, ἐπεμβαίνων εἰς ξένας ὑποθέσεις ὅπου δὲν ἔχει προσωπικὸν τι συμφέρον, ἄλλοτε ὁμῶς κηρύττει, τρόπον τινά, φανερόν πόλεμον κατὰ παντὸς ὅ,τι κινεῖται εἰς τὸν ἀχανῆ κόσμον τῶν ὑδάτων.

«Παμμεγέδεις φάλαιναί, καίτοι εἰρηνικῶς διατεθειμένοι, ἂν κατὰ δυστυχίαν πέσωσιν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς αὐτοῦ ὀράσεως, σφάζονται ἀνηλεῶς. Ὅπαταν δ' ἀποτύχῃ ὁ ξιφίας εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τούτου ζώου, προέρχεται συχνότερον ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ξίφος δὲν εἶναι ἀρκετὰ μακρὸν, ὥστε νὰ περάσῃ διὰ τοῦ παχέος καλύμματος τῆς πιμελῆς ἔως εἰς τὰ ζωτικὰ μέρη, παρ' ἐξ ἀδρανείας τινὸς τοῦ πολέμου ἐχθροῦ.»

Μ' ὅλην τὴν κακίστην ταύτην εἰκόνα τοῦ χαρακτῆ-

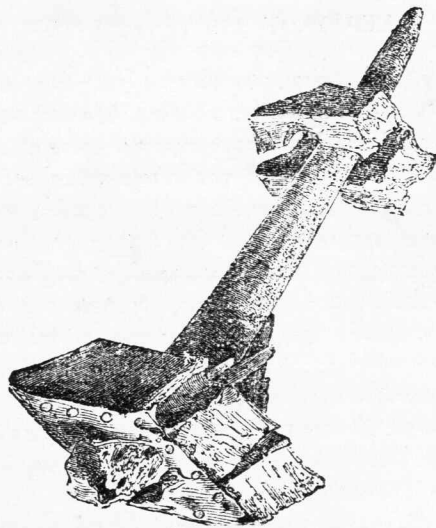
ρός του, εἰς ἡμᾶς φαίνεται ὅτι διευθύνει τὸ ξίφος αὐτοῦ κατὰ τῶν πλοίων ὅχι τόσον ἀπὸ διάθεσιν νὰ κτυπᾷ εἰς ὅλα τὰ συναπαντώμενα, ὅσον ἐκ τῆς ιδέας ὅτι τὰ εἰρημένα πλοῖα εἶναι φάλαιναί, ἢ ἄλλοι μεγάλοι ἰχθύες· ὅτι δὲ σπανίως ἢ καὶ οὐδέποτε προσβάλλονται πλοῖα οὕτω πως εἰς τὴν Μεσόγειον δύναται ὥσως κατὰ μέγα μέρος ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν μὴ ὑπαρξίν ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσῃ ἰχθύων τόσον μεγάλων, ὥστε νὰ ἐμπορέσῃ ὁ ξιφίας κατὰ λάθος νὰ ἐκλάβῃ πλοῖον ἀντὶ αὐτῶν. Εἰς μεγάλα σφάλματα περὶ τοῦ χαρακτῆρος ζωῶν τινὸς δύναται τις νὰ ὑποπέσῃ, ὅταν δὲν στοχάζεται προσεκτικῶς τὰς τοπικὰς περιστάσεις.

“Γαλήνιον τινα θερνὴν ἡμέραν,” ἐξακολουθεῖ ὁ προειρημένος ἱατρὸς Σμίθ, “ἐνῶ πρωρεύς τις βραδέως ἐκωπηλάτει τὸ μικρὸν αὐτοῦ σκάφος ἐπὶ τῆς στιλβούσης ἐπιφανείας τῶν ἐλαφρῶς συγκεκινημένων ὑδάτων, αἰφνης κτύπος ὀρμητικὸς ἐσήκωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἔδραν του, ξιφίου τινὸς ἐμπήξαντος τὴν μακρὰν αὐτοῦ λόγχην εἰς τὸν πυθμένα τῆς λεπτῆς λέμβου, καὶ ὑπὲρ τοὺς τρεῖς πόδας ἄνω τοῦ ἐδάφους αὐτὴν ἀνυψώσαντος· ὁ πρωράτης, μὲ τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος ἥτις χαρακτηρίζει ὅλην τὴν ἀδελφότητα, κτυπήσας εὐθὺς μὲ τὸ κοντάκιον τοῦ κωπίου, συνέτριψεν αὐτὴν ἴσα μὲ τὸ ἔδαφος, πρὶν λάβῃ καιρὸν ὁ ὑποθαλάσσιος δολοφόνος ν' ἀποσύρῃ τὸ φοβερόν καὶ κινδυνῶδες ὄπλον του.

“Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐνῶ ἐπεσκευάζετο πλοῖον τῆς Βοστώνης ἀπὸ μακρυὸν πλοῦν ἐπιστρέψαν, ἀνεκαλύφθη ῥύγχος ξιφίου ἀρκετὰ βαθέως εἰς τὴν σκληρὰν δρὺν ἐμπεπηγμένον. Τὸ δὲ 1725, ἐπισκευαζομένης τῆς Βρετανικῆς βασιλικῆς νῆος τῆς Λεοπαρδάλεως, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Γουινέας, ξίφος τοῦ ἰχθύος τούτου εὐρέθη, τὸ ὁποῖον εἶχε τρυπήσειν διὰ τοῦ χαλκώματος ἓνα δακτύλον, ἐπομένως διὰ σανίδος τριῶν δακτύλων, ἐπέκεινα δ' αὐτῆς τέσσαρας ἡμισυ δακτύλους εἰς τὴν στερεὰν ξυλίκην. Ἦσαν δὲ γνώμης οἱ μηχανικοὶ ὅτι ἤθελον χρειασθῇ ἐννέα κτύποι σφύρας, ζυγίζουσης εἰκοσιπέντε λίτρας, διὰ νὰ ὠθισθῇ σιδηροῦς μοχλὸς ὁμοίου μεγέθους καὶ σχήματος εἰς τὸ αὐτὸ βάθος ἐν τῷ αὐτῷ σκάφει· ἀλλ' ὁ ἰχθύς ἐνέπηξε τὸ ξίφος αὐτοῦ διαμιάς.”

“Ἐντιμὸς τις κάτοικος τοῦ Πλημούθου (πόλεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν,) ἐξακολουθεῖ ὁ ἱατρὸς Σμίθ, “μᾶς ἐδιηγῆθη τὸ ἐπόμενον παράδοξον κατόρθωμα. Εἰς τὸ φαλινοκάραβον ἡ Τύχη, ἐπιστρέψαν εἰς τὰ ἴδια τὸ 1826 ἢ 1827, ἀνεκαλύφθη ἐπὶ τοῦ ἔξωθεν τῆς τροπιδος (καρίνας) ἡ λόγχη ξιφίου, ἥτις, παρατηρήσεως γενομένης, εὐρέθη ὅτι εἶχε διαπεράσειν τὸ χάλκινον ὑποκάλυμμα, σανίδα ἐνὸς δακτύλου τὸ πάχος, δίπλακα τριῶν δακτύλων ἀπὸ σκληρὸν ξύλον, τὰς στερεὰς δρυϊνὰς δοκοὺς τῶν δώδεκα δακτύλων, ἄλλην σανίδα δύο ἡμισυ δακτύλων ἀπὸ σκληρὰν δρὺν, καὶ τελευταῖον διετρύπησε κάδον ἐλαίου, ὅπου ἔτι ἔμενεν ἀκινήτως προσηλωμένη, ὥστε ῥανὶς ἐλαίου δὲν εἶχεν ἐκφύγειν.”

Ἡ ἐνταῦθα εἰκονογραφία μας διασαφηνίζει τὰ ἀνωτέρω ἀνέκδοτα, παριστάνουσα τὸ ὄπλον τοῦ ξιφίου, (ὥς

πραγματικῶς εὐρίσκεται εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τῆς Εὐρώπης Μουσεία), οὕτω πως ἔχον διαπερασμένα τὰ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν σανιδώματα χαλκοσκεπάστου πλοίου. Τοιαύτη δὲ ψηλαφητὴ ἀπόδειξις φαίνεται σχεδὸν ἀναγκαία, ὥστε νὰ καταστήσῃ ἀξιόπιστα ὅσα τεράστια ἐδιηγῆσθμεν περὶ τῆς ἐκπληκτικῆς δυνάμεως τοῦ φοβεροῦ τούτου ζωῶ.

Βεβαίονοι περιπλέον ὁ ἱατρὸς Σμίθ, ὅτι συνεχῶς οἱ ναυπηγοὶ τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκουν αἰχμᾶς καὶ κομμάτια τῶν ξιφῶν εἰς τὰς τρόπεις (καρίνας) πλοίων, καὶ μάλιστα τῶν ἐρχομένων ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. “Ἐχομεν,” λέγει, “πολλὰ δείγματα τῶν ξιφῶν ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μόνον δύο ἔχουσι τὸ σκελετὸν τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον καθιστάνει αὐτὰ πολυτιμώτατα διὰ ταμεῖον. Οἱ θαλασσινοὶ, ὅσοι φέρουν αὐτὰ ἀπὸ ξένας χώρας ὡς ἀξιοπερίεργα, τὰ βλάπτουσι πολλάκις κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον, πριονίζοντες αὐτὰ πολὺ μακρὰν τῆς σιαγόνος, καὶ δευτέρον, ξύοντες αὐτὰ μὲ μαχαίρας καὶ ὕαλια ὡς διὰ νὰ τὰ καλητερεύσωσιν· ἐντεῦθεν τὰ πλεῖστα τῶν ἐν Μουσείοις δειγμάτων εἶναι σχεδὸν ἡφανισμένα.”

Ἦναι γὰρ πρὸς τούτοις Ξιφίας Βραχύρρυγχος, καὶ Ξιφίας Στρογγυλόρρυγχος· ἀλλὰ περὶ τούτων ὀλίγον γνωρίζεται. Τὸν πρῶτον περιέγραφεν ὁ Lacépède ἀπὸ ἓν μοναδικὸν δείγμα πεσὸν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὴν Ρούπελλαν τῆς Γαλλίας. Ὁμοιάζει δ' ἐν γένει τὸν κοινὸν ξιφίαν, ἀλλὰ διαφέρει καθὸ ἔχων ξίφος βραχυτέρον, καὶ προσέτι δύο ἐξογκώματα ἐκατέρωθεν τῆς οὐρᾶς.

«ΘΑΥΜΑΖΕΙΣ αὐτὴν τὴν εἰκόνα,» μὲ εἶπε γηραλέος Δομινικανὸς εἰς τὴν Πάδουαν, ἐνῶ ἱστάμην ἐπιβλέπων εἰς ζωγραφίαν τοῦ Τελευταίου Δείπνου, κρεμασμένην εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ μοναστηρίου· «τέσσαράκοντα ἐπτὰ ἔτη γευματίζω ἤδη ἐμπροσθεν αὐτῆς· τόσαι δὲ μεταβολαὶ συνέβησαν μεταξύ μας,—τόσοι ἦλθον καὶ ἀνεχώρησαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα,—ὥστε, ὅπότεν θεωρῶ τοὺς εἰς τὴν τράπεζαν ἐκείνην περικαθημένους, καίτοι ἀγάλους, μ' ἔρχεται σκεδὸν νὰ πιστεύω ὅτι ἡ μὲ εἰς εἴμεθα αἱ σκιά, καὶ ὅχι αὐτοί.»